

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 8.1.2018
JOIN(2018) 1 final

SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Elementi strategije EU za Irak

Uvod

Iračani, njihova vlada in njihove oborožene sile so z mednarodno podporo svetovne koalicije za boj proti Daišu¹ uspešno končali učinkovit nadzor Daiša nad ozemljem v Iraku. Čeprav konflikti v Iraku segajo v leto 2003 in še dlje, so teroristična dejanja Daiša, ki so se začela leta 2014, predstavljala najgrozovitejšo obliko notranjega nasilja doslej. Irak mora zdaj izkoristiti novo priložnost, da vzpostavi vključujoč in odgovoren politični sistem, ki bo služil vsem skupnostim, regijam in verovanjem, ohranjal raznolikost države ter krepil njen demokratični red. To je ključnega pomena za vzpostavitev zaupanja ljudi do njihove vlade in preprečitev vrnitve k razdiralnemu sektaštvu in separatizmu.

Triletni boj proti Daišu je v državi pustil hude posledice. To vključuje mnoge žrtve med civilisti in vojaki, vsesplošno človeško trpljenje in travme, milijone oseb, ki so še vedno razseljene, uničenje družbene strukture, zlasti v skupnostih, ki so jih prizadeli konflikti, obsežno uničenje javne in zasebne infrastrukture ter negotov finančni in gospodarski položaj. Pred iraško vlado in Iračani so mnogi izzivi. Ključnega pomena je, da Irak uspešno razreši te izzive, ne samo za državo samo, ampak tudi za Bližnji vzhod in mednarodno skupnost kot celoto, saj so vsi naštetih utrpeli posledice krize, nanje pa bi trajna nestabilnost v Iraku negativno vplivala.

Za EU samo je izjemnega pomena zagotovitev, da bo Irak iz krize izšel močnejši. Če se ne bodo obravnavali temeljni razlogi za krizo, bo to škodovalo enotnosti države, njeni varnosti, demokratičnemu redu in tudi gospodarskemu razvoju ter bo ogrozilo prizadevanja iraške vlade za reforme in spravo. Tak scenarij bi najverjetneje poglobil sektaški razkol in etnična trenja. Irak bi tako ne samo ostal zatočišče za teroriste, ki predstavljajo neposredno in trajno grožnjo varnosti v EU, ampak bi v tej državi izbruhnila tudi nova kriza s humanitarnimi posledicami, ki bi zlasti v obliki nedovoljenih migracij vplivale na sosednje države in EU. Zato je ključnega pomena, da EU in mednarodna skupnost še naprej podpirata Irak v tem odločilnem obdobju.

To sporočilo, ki temelji na splošnih ciljih globalne strategije za zunanjo in varnostno politiko EU² ter črpa iz spoznanj, pridobljenih pri izvajanju regionalne strategije EU za Sirijo in Irak ter odziv na grožnjo Daiša iz leta 2015³, je spontan naslednji korak pri prizadevanjih EU, ki niso več omejena na teritorialni boj proti Daišu, ampak se osredotočajo tudi na načine, kako bi bilo mogoče prispevati k obravnavi specifičnih izzivov, s katerimi se zdaj sooča Irak. Predstavlja odgovor na zahtevo Sveta EU za zunanje zadeve⁴ po strategiji z usmeritvami glede naslednjih korakov pri sodelovanju EU z Irakom, ki je bila 19. junija 2017 naslovljena na visoko predstavnico za zunanje zadeve in varnostno politiko ter Evropsko komisijo. Ta strategija za Irak ima tri glavne namene:

- 1) opredeliti znatne izzive, s katerimi se Irak sooča;

¹ <http://theglobalcoalition.org/en/home/>

² <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

³ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20150206_join_en.pdf

⁴ <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2017/06/19/conclusions-iraq/>

2) opredeliti interese EU in strateške cilje v njenih odnosih z Irakom;

3) opredeliti prednostne naloge za ukrepanje EU, ki temelji na obstoječi podpori EU in se osredotoča predvsem na podporo EU pri reševanju neposrednih izzivov trajne razseljenosti, stabilizacije in sprave, v skladu s prednostnimi nalogami iraške vlade. Uspeh pri izvajanju strategije bo navsezadnje odvisen od politične volje oblikovalcev politike v državi.

1. Izzivi, s katerimi se Irak sooča, in regionalni okvir

1.1 Humanitarni izzivi ter izzivi lokalnega upravljanja in stabilizacije: Irak se sooča z velikim in neposrednim humanitarnim izzivom. Posledica triletnih konfliktov, razširjenih po vsej državi, so bile hude kršitve osnovnih človekovih pravic, ki jih je utrpelo lokalno prebivalstvo, vključno z manjšinami, in ki bodo verjetno spoznane za zločine proti človeštvu, konflikti pa so resno ogrozili družbeno strukturo v državi. **Več kot 3 milijone Iračanov je še vedno notranje razseljenih, več milijonov pa še vedno nujno potrebuje humanitarno pomoč.** To vključuje ranljive skupine, kot so otroci, ki že več let niso deležni rednega izobraževanja, in ženske, ki so bile žrtve spolnega nasilja. Konflikti so imeli za posledico **vsesplošno uničenje civilne infrastrukture**, vključno s sistemi za distribucijo vode, zdravstvenimi ustanovami in šolami, ter so privedli tudi do hudega pomanjkanja osnovnih storitev. Prav tako so pomembno vplivali na okolje z onesnaževanjem tal in podtalnice, ki je imelo ustrezní učinek na človeško zdravje in možnosti za preživljanje.

Začetna iraška in mednarodna prizadevanja za stabilizacijo osvobojenih območij so dosegla pomemben napredek, pri čemer se je dva milijona razseljenih oseb že večinoma mirno in urejeno vrnilo v svoj kraj izvora. Ne glede na to je treba narediti še veliko za vrnitev preostalih treh milijonov razseljenih oseb domov. Da bi se lahko razseljene osebe vrnile domov na varen, prostovoljen, dostojanstven in nediskriminatoren način, mora iraška vlada zagotoviti varnost, odstraniti mine, ponovno vzpostaviti osnovne storitve in obnoviti infrastrukturo, zagotoviti možnosti za preživljanje ter nujno zagotoviti odgovorne in reprezentativne civilne strukture upravljanja na osvobojenih območjih, da se vzpostavi zaupanje. Prav tako je bistvenega pomena, da se z namenom uspešne dolgoročneje stabilizacije obravnavajo vprašanja v zvezi z identifikacijskimi dokumenti, stanovanjskimi objekti ter zemljiškimi in lastninskimi pravicami. Ta naloga bo vključevala politične, varnostne, finančne in logistične izzive. V nekaterih nedavno osvobojenih območjih so se že pojavile težave pri ponovni vzpostavitvi vladavine prava, ki bi bila popolnoma skladna s človekovimi pravicami. Da bi bila procesa stabilizacije in obnove učinkovita, ju je treba združiti s prizadevanji za doseganje politične sprave in obravnavo krivic in ranljivosti, ki so spodbudile nastanek Daiša. S tem bi se prav tako ublažilo tveganje, da bi ta procesa sprožila nadaljnja trenja med skupnostmi.

1.2 Varnostni izziv ima dve plati: obrambo iraške družbe pred stalnimi terorističnimi napadi in premagovanje dejanske razdrobljenosti varnostnih struktur. Po razpadu velikega dela iraške vojske v letu 2014 ob hitri širitvi Daiša so bili iraški politični in verski voditelji primorani k

temu, da iraške državljanke spodbudijo, naj se pridružijo novim ali obstoječim oboroženim skupinam pod okriljem „narodnih mobiliziranih sil“, ki so bile kot nujno in izjemno sredstvo namenjene temu, da podprejo iraške varnostne sile pri zaustavitvi širitve Daiša in ponovni osvojitvi izgubljenega ozemlja. Irak je ohranil visoko kvalificirano, vendar majhno jedro nacionalne vojske, ki bo potrebovala nadaljnjo strukturno podporo. Iraške vladne sile, vključno s pešmergami iz regije Kurdistan v Iraku, so prejele pomembno mednarodno podporo, vključno z materialno podporo in usposabljanjem za takojšnji boj proti Daišu. Vendar je po letih konfliktov, ki imajo za posledico militariziran odziv pri policijskem delu, potrebna reforma iraške policije, da se podpre v vladavino prava usmerjeno in odgovorno delo civilne policije, ki spoštuje človekove pravice in vzbuja zaupanje v vseh skupnostih. **Učinkovita in poglobljena reforma varnostnega sektorja** na vojaškem in civilnem področju **je postala nujna prednostna naloga** za doseganje utrditve pristojnosti in legitimnosti države ter učinkovitega nadzora nad ozemljem ter obvladovanja terorističnih groženj in groženj kriminala. Navedeno bi moralo vključevati tudi ustrezne mehanizme za reintegracijo velikega deleža mobiliziranih vojakov v družbo. Utrditev vladavine prava in izboljšanje standardov na področju človekovih pravic sta prav tako nujna za omejitev tveganja nadaljnjih ciklov nasilja.

1.3 Politični izziv: začetni uspeh Daiša je deloma odražal politično razdrobljenost Iraka, ki je sledila predhodni krizi, to razdrobljenost pa je še dodatno zaostрил. Ohranitev in krepitev enotnosti, varnosti in razvoja te države sta zato še vedno pomembna: **tako politična reforma kot tudi nacionalna sprava** bi zato morali ostati **v središču prizadevanj iraškega političnega vodstva**. Vlada je v septembru 2014 že predložila ambiciozen program reform, da bi obravnavala najnujnejše potrebe, zdaj pa je treba ta program izvesti na vseh ravneh upravljanja. Temelji tega programa so boj proti korupciji in poštena razdelitev nacionalnega bogastva, utrditev vladavine prava in popolna skladnost s človekovimi pravicami ter prizadevanja za doseganje nacionalne sprave in politične vključenosti. Vendar pa je bilo njegovo izvajanje zadržano ne samo zaradi potrebe po osredotočenosti na kampanjo proti Daišu, ampak tudi zaradi političnega razkola znotraj države in splošno razširjenega dolgotrajnega problema korupcije in nepotizma. Za iraško vlado bo ključnega pomena, da na podlagi pobud, ki jih je že sprejela, ponovno vzpostavi zaupanje v politični sistem, prepreči razdrobljenost in utrdi enotnost države. V nasprotju s politiko vračanja je celovita nacionalna politika o socialni, politični in gospodarski reintegraciji prebivalstva, zlasti na območjih, ki so jih prizadeli konflikti, ključnega pomena, da se prepreči ponovna vzpostavitev razmer, ki so privedle do vzpona Daiša. Prav tako je treba nujno obravnavati **položaj številnih manjšin v Iraku**, da se ohrani raznolikost iraške družbe ter njena enotnost in stabilnost. Bistveno je tudi, da se obravnavajo vprašanja revščine in socialne izključenosti na območjih, ki jih konflikti niso neposredno prizadeli, tudi na jugu države, ker bosta uravnotežen napredek in razvoj po celotni državi ključna za njeno stabilnost. Obnovljena prizadevanja, da se politične rešitve za dolgotrajne in nedavne spore najdejo s pomočjo pogajanj, so ključna za dolgotrajno stabilnost države. Ena od perečih prednostnih nalog je pomoč pri vzpostavitvi delujoče in stabilne osnove za **odnose med zvezno vlado in vlado regije Kurdistan** na podlagi konstruktivnega dialoga o vseh zadevnih vprašanjih na političnem, varnostnem in gospodarskem področju.

Vodilno načelo pri takem dialogu mora biti, da se udeleženi strani ne zateketa k enostranskim ukrepom in si prizadevata za popolno izvajanje iraške ustave.

1.4 Gospodarski in finančni izziv: politične reforme in sprava morajo biti podprte s skladnimi politikami za gospodarski in socialni razvoj, ki prinašajo koristi vsem Iračanom ter temeljijo na pravičnem modelu razdelitve bogastva in medgeneracijski pravičnosti. Zaradi izkoriščanja privilegijev, neučinkovitosti podjetij v državni lasti, osredotočenosti na kratkoročno potrošnjo prek napihnjene javnega sektorja in neobvladljive korupcije prihodki Iraka od nafte doslej državi kot celoti niso prinesli koristi. Posledica tega je, da se Irak sooča z vztrajnimi makroekonomskimi ranljivostmi, ki jih je treba nujno obravnavati, ker je **trden fiskalni in monetarni okvir odločilen dejavnik za stabilnost v državi**. Irak se uvršča med države z višjim srednjim prihodkom, vendar ta razvrstitev temelji na bruto domačem proizvodu (BDP) na prebivalca, ki se je z 7 021 ameriških dolarjev (USD) v letu 2013 znižal na 4 533 USD v letu 2016, in ne odraža krute resničnosti, da ena četrtnina prebivalstva danes živi pod pragom revščine. V zadnjih treh letih je bilo povečanje naftne proizvodnje, ki je leta 2017 v povprečju dosegla približno 4,5 milijona sodčkov na dan, vir podpore za gospodarstvo in državne prihodke. Vendar pa je kombinacija pretresov, ki so jih povzročili padec v ceni nafte in oboroženi konflikti, privedla gospodarstvo, ki ne temelji na nafti, v recesijo, javne finance pa so posledično ustvarile velik primanjkljaj, ki je v letu 2016 znašal 14 % BDP. Vlada je julija 2016 že zaprosila za aranžma „stand-by“ (v nadaljnjem besedilu: aranžma SBA) pri Mednarodnem denarnem skladu, ki jamči za 5,3 milijarde USD podpore, od tega pa je bilo doslej izplačane že 2,1 milijarde USD. Skupina G7, vključno z EU, je že podprla aranžma, ki je pogojen s programom fiskalnih in gospodarskih reform. Ob koncu leta 2017 je bilo nadaljnje izvajanje aranžmaja SBA MDS ogroženo, ker fiskalna politika iraške vlade ne odraža zadostno dogovorjenega programa reform. Če se program ne bi izvedel, bi to ogrozilo zmožnost Iraka, da izpolni svoje finančne obveznosti, znatna podpora skupine G7 pa ne bi imela učinka.

Na splošno je bilo iraško gospodarstvo leta 2017 v recesiji, obeti za leto 2018 pa so nekoliko bolj pozitivni, vendar odvisni od varnostnih razmer in naftnega trga. Irak se je v okviru Organizacije držav izvoznic nafte (OPEC) za leto 2017 dogovoril, da bo zmanjšal svojo proizvodnjo nafte za 6 %, kar je omejilo njegovo rast BDP, njegovi javni prihodki pa so se zmanjšali. Ker je bil dogovor z OPEC podaljšan, ni mogoče pričakovati, da si bodo javni prihodki od nafte v letu 2018 bistveno opomogli, potrebni pa bodo tudi strožji varčevalni ukrepi, da se izpolnijo pogoji za aranžma SBA in ohrani vzdržnost javnih financ. Zato lahko Irak doseže makroekonomsko stabilnost, ki je nujno potrebna, in izpolni svoje finančne obveznosti le tako, da pospeši reforme upravljanja in fiskalne reforme, ki bi jih bilo treba izvesti že pred varnostno krizo. Humanitarni izzivi ter izzivi v zvezi s stabilizacijo in obnovo bodo predstavljali veliko gospodarsko in finančno breme, in sicer naj bi stroški za obnovo v obdobju po Daišu po trenutnih ocenah iraške vlade znašali 150 milijard USD. Zelo visoki bodo socialni stroški obnove, kot je na primer reintegracija milijonov notranje razseljenih, invalidnih in travmatiziranih ljudi, veteranov in mladih, katerih izobraževanje je bilo prekinjeno. Poleg tega se država sooča s težavno nalogo ustvarjanja delovnih mest za mlado prebivalstvo, ki se hitro povečuje. Nizke cene nafte predstavljajo priložnost za spodbujanje

gospodarske diverzifikacije, vendar taka strukturna preobrazba navadno traja več let, zato so potrebni takojšnji ukrepi za vključevanje rastočega mladega prebivalstva na trg dela. V nasprotju z obdobjem visokih cen nafte javni sektor mladim ne more več zagotavljati zaposlitev, zato je zlasti pomemben razvoj močnega zasebnega sektorja in neposrednih tujih naložb, ki bi lahko postali močno gonilo rasti in ustvarjanja delovnih mest.

1.5 Izziv migracij: Irak je tako država gostiteljica za begunce kot tudi država izvora znatnih migracijskih tokov. Poleg 3 milijonov notranje razseljenih oseb gosti tudi 250 000 sirijskih beguncev. Veliko število notranje razseljenih oseb v povezavi s težkimi pogoji za vračanje na osvobojena območja ter nestabilne politične in gospodarske razmere nadalje povečujejo tveganje migracijskih tokov, tako znotraj Iraka kot tudi v smeri Evrope. Med letoma 2014 in 2016 je več kot 135 000 Iračanov nedovoljeno prispelo v EU. Število prošenj za azil, ki so jih vložili državljani Iraka v EU, je leta 2016 doseglo 125 286. Po začetku izvajanja Izjave EU in Turčije⁵ se je število nedovoljenih prihodov v EU bistveno zmanjšalo, vendar tveganje nedovoljenih migracij v EU ostaja visoko. Leta 2017 (v obdobju med januarjem in septembrom) je v EU nedovoljeno prispelo skoraj 7 500 Iračanov. Doslej se je v Irak⁶ vrnil samo omejen delež Iračanov, ki nedovoljeno bivajo v EU. Toda trend prostovoljnih vrnitev iz EU v Irak⁷ se stalno krepi. Hkrati pa odstotek priznanih statusov za azil⁸ upada, kar ima za posledico povečano število Iračanov, ki so predmet vrnitev iz EU, tudi zaradi izboljšanja razmer v Iraku in poraza Daiša.

1.6 Regionalni izziv: odnosi Iraka s sosedi imajo pomembno vlogo pri stabilnosti države in njenem programu političnih in gospodarskih reform. Irak je bil vedno šibka točka pri sektaških razhajanjih v regiji in ima velik interes, da se ta ne bi poslabšala. Red v obdobju po Daišu omogoča Iraku **nove priložnosti za ponovno uravnoteženo sodelovanje z vsemi njegovimi sosedi** ter reintegracijo v regionalno gospodarstvo, oboje pa temelji na pozitivnih prizadevanjih, ki jih je iraška vlada doslej vložila v navezovanje stikov z vsemi sosedi Iraka. To bi lahko igralo ključno vlogo pri zmanjševanju in sprostitvi regionalnih napetosti, tudi v okviru krize v Siriji, kar je v interesu Iraka in celotne regije.

2. Strateški cilji EU v Iraku

EU je za pomoč Iraku pri premagovanju njegovih notranjih izzivov opredelila več strateških ciljev, ki bodo usmerjali njeno podporo Iraku v naslednjih petih letih. Glede na množico izzivov bi morala prizadevanja EU za izpolnitev vseh ciljev potekati sočasno. Strateški cilji EU bi morali vključevati:

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/sl/policies/migratory-pressures/countries-origin-transit/eu-turkey-statement/>

⁶ 17 065 vrnitev v letu 2016, tj. 50 % stopnja vračanja, 4 950 vrnitev v letu 2015, tj. 16 % stopnja vračanja, po podatkih Eurostata.

⁷ 11 723 v letu 2016 v primerjavi s 3 237 v letu 2015 po podatkih IOM.

⁸ 84 % v letu 2015, 62 % v letu 2016, 53 % v drugem četrtletju 2017 po podatkih Eurostata.

- ohranitev **enotnosti, suverenosti in ozemeljske celovitosti** Iraka;
- krepitev iraškega političnega sistema s podporo iraškim prizadevanjem za vzpostavitev **uravnoteženega, odgovornega in demokratičnega sistema upravljanja**, ki spoštuje vladavino prava in človekove pravice, pri čemer so izboljšave v sektorju civilne varnosti, zlasti na področju kazenskega pregona, ter učinkovita in odgovorna centralna in lokalna uprava ključni del navedenega;
- podporo iraškim organom pri razvijanju in izvajanju celovitega in strateškega odziva na prednostne potrebe v državi v obdobju po Daišu. To bi moralo vključevati zagotavljanje humanitarne pomoči in podporo za čimprejšnje okrevanje, stabilizacijo, razvoj in obnovo. Ta podpora bi morala biti zagotovljena čim bolj nemoteno, da se prepreči povratek nasilja;
- spodbujanje **trajnostne, na znanju temelječe in vključujoče rasti gospodarstva** v Iraku, ki lahko ustvarja delovna mesta in gospodarske obete za rastoče mlado prebivalstvo v skladu s cilji trajnostnega razvoja;
- podporo državnim in družbenim odpornosti v Iraku prek nacionalnih politik, da se med drugim spodbuja etnična in verska raznolikost Iraka, krepitev njegove **nacionalne identitete in sprava** različnih skupnosti, pri čemer je izhodišče enakopravno državljanstvo, ter razvoj živahne civilne družbe;
- spodbujanje **učinkovitega in neodvisnega pravosodnega sistema** in njegovo učinkovito izvrševanje, da se izboljša splošna odgovornost, vključno z zadostitvijo pravici v zvezi z zločini Daiša;
- vzpostavitev **dialoga o migracijah** z Irakom, da se obravnavajo glavni temeljni razlogi za nedovoljene migracije in da se zagotovi pomoč iraškim organom pri učinkovitem upravljanju migracijskih tokov, zlasti s krepitvijo sodelovanja na prednostnih področjih, kot so ponovni sprejem iraških migrantov brez urejenega statusa iz EU (vključno z dogovori o postopkih za poenostavitev identifikacije in vračanja oseb v postopku vračanja), pomočjo pri upravljanju meja, spodbujanju stikov z iraško diasporo v EU, organizacijo informativnih kampanj o tveganjih v zvezi z nedovoljenimi migracijami ter bojem proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi;
- podporo **dobrim odnosom Iraka z vsemi njegovimi sosedomi** ter spodbujanje njegove vloge pri prispevanju k miru v regiji;
- vsesplošno prizadevanje za **močno partnerstvo med EU in Irakom**.

EU bi si morala prizadevati za uresničitev teh ciljev v okviru skupnega pristopa k svojim politikam in v sodelovanju z državami članicami, zlasti na področjih skupne varnostne in obrambne politike, gospodarskega razvoja, naložb in dobrega upravljanja, trgovine, humanitarne pomoči in migracij, ob upoštevanju popolne usklajenosti s tekočimi prizadevanji svetovne koalicije za boj proti Daišu, Združenih narodov (ZN), Severnoatlantskega

zavezništva (NATO), Svetovne banke, Mednarodnega denarnega sklada (MDS) in drugih partnerjev.

3. Dosedanja podpora EU

EU od leta 2003 podpira preobrazbo Iraka v vključujočo demokratično državo, ki temelji na vladavini prava in spoštovanju človekovih pravic. Poleg tega sta se leta 2012 EU in Irak dogovorila o dolgotrajnem partnerstvu, ki sta ga opredelila v obliki sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med EU in Irakom, pri čemer se ta sporazum že začasno uporablja in bo v kratkem začel veljati⁹. V preteklih treh letih je bila EU odločna podpornica iraške vlade pri njenem boju proti Daišu in njenih prizadevanjih za izvedbo nujno potrebnega napredka na področju reform in sprave, kar se odraža že v regionalni strategiji EU za Sirijo in Irak ter odziv na grožnjo Daiša iz leta 2015¹⁰. V obdobju med letoma 2014 in 2017 je samo podpora EU znašala več kot 650 milijonov EUR. Pri dodeljevanju teh sredstev se je EU vedno odločila za pristop „celoviti Irak“, ki je vključeval:

- znatno humanitarno pomoč in podporo odpornosti na podlagi potreb in ranljivosti vseh skupin prebivalstva, ki so jih prizadeli konflikti, tudi v primeru razseljenosti, in možnosti, da se prebivalci vrnejo na ponovno osvojena območja; EU je vodila humanitarna prizadevanja, namenjena zaščiti civilistov med izvajanjem sovražnosti in po njem, pri čemer je zagotovila spoštovanje mednarodnega humanitarnega prava in podprla načelno humanitarno pomoč in zaščito;
- podporo pri stabilizaciji na osvobojenih območjih in krepitvi zmogljivosti v varnostnem sektorju; EU je prevzela vlogo koordinatorja pri zmanjševanju ogroženosti zaradi eksplozivov, k temu cilju pa je tudi bistveno prispevala;
- svetovalne storitve pri prizadevanjih za spravo na nacionalni in lokalni ravni znotraj izboljšane okvira za človekove pravice;
- podporo za izboljšano lokalno in nacionalno upravljanje;
- podporo za vključujoče, pravično in kakovostno izobraževanje.

Našteto je bilo združeno z diplomatskimi prizadevanji EU za čim večjo mednarodno podporo Iraku pri njegovem boju za odpravo Daiša.

4. Ukrepi politike EU v podporo strateškim ciljem

Da bi dosegla svoje strateške cilje, bi morala EU zagotoviti podporo Iraku na naslednjih področjih:

⁹ Sklep Sveta 2012/418/EU z dne 21. decembra 2011 o podpisu Sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Irak na drugi strani v imenu Evropske unije in o začasni uporabi nekaterih njegovih določb (UL L 204, 31.7.2012, str.18) in besedilo Sporazuma (str. 20). V skladu s členom 3 Skleпов se Sporazum do začetka veljavnosti uporablja začasno.

¹⁰ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20150206_join_en.pdf

4.1 Stalno zagotavljanje humanitarne pomoči in podpore za krepitev odpornosti dolgotrajno razseljenim iraškim državljanom

Irak ni revna država, vendar so dolgoletni konflikti in prizadevanja za izkoreninjenje Daiša zahtevali svoj davek. Posledično je v Iraku veliko revnih, celo obubožanih, ljudi. Humanitarne posledice konfliktov v vseh svojih razsežnostih so šele zdaj postale v celoti vidne. Lokalne in nacionalne zmogljivosti odzivanja so skoraj v celoti izčrpane, zato je nujno trajnostno sodelovanje mednarodnih akterjev, pri čemer bi EU želela prevzeti vodilno vlogo pri humanitarnem odzivu in čim prejšnji obnovi. Cilj EU bi zato moral biti zapolnitev vrzeli, pri čemer bi se **Iraku omogočilo, da boljše zadovoljuje potrebe svojih prebivalcev.**

V okviru humanitarne pomoči EU v Iraku bi morali biti še naprej zagotovljeni pomoč in zaščita vsem Iračanom, ki so jih prizadeli konflikti, z njo pa bodo okrepljene tudi dejavnosti za njihovo zaščito v skladu z iraško zakonodajo, mednarodnim humanitarnim pravom in vodilnimi načeli o notranji razseljenosti.

Dodatna podpora EU bi bila potrebna, da se zagotovi obravnava akutnega in dolgotrajnega trpljenja prebivalstva, ki so ga prizadeli konflikti. V zvezi s tem bo zagotavljanje storitev neposredne pomoči ključnega pomena za osebe, ki so preživele telesne poškodbe in travme ter spolno nasilje in nasilje zaradi spola v povezavi s konflikti, in za družine, ki so izgubile svoje člane v bojih, ter za pridržane osebe in njihove sorodnike. Humanitarna pomoč in pomoč za dolgoročno odpornost, ki jo zagotavlja EU, bo še naprej predstavljala podporo za iraške organe, ki oskrbujejo družine in posameznike, ki jim je bila onemogočena vrnitev v kraj izvora in so sekundarno ali dolgotrajno razseljeni zaradi konfliktov med skupnostmi. Ključnega pomena bo, da se tem osebam zagotovijo osnovne storitve za preživetje in omogoči dostop do trajnih rešitev za njihovo prisilno razselitev. EU bi si morala prizadevati za čim boljše uporabo svojih instrumentov in interakcijo med njimi, da bi bilo mogoče čim prej in čim bolj učinkovito zadovoljiti potrebe Iraka po nujni pomoči.

4.2. Spodbujanje stabilizacije osvobojenih ozemelj in čim prejšnjega okrevanja, da se podpre varno, prostovoljno in dostojanstveno vračanje razseljenih oseb

Temeljni cilj EU v prvih osemnajstih mesecih po teritorialnem porazu Daiša bi morala biti podpora prizadevanjem iraške vlade za **stabilizacijo osvobojenih ozemelj in spodbujanje čim prejšnje varne, prostovoljne in dostojanstvene vrnitve informiranih razseljenih oseb**, vključno z manjšinami, v njihove zakonite domove. To je ključnega pomena za preprečevanje razočaranja in brezupa, ki predstavljata plodna tla za ekstremizem in nasilje, h katerima bi lahko privedla dolgotrajna razselitev. Stabilizacija in vrnitve so prav tako ključen dejavnik pri dolgoročni stabilnosti in ohranitvi raznolikosti države, poleg tega odvrta od nedovoljenih migracij in posledičnega bega možganov, ki negativno vpliva na dolgoročne obete za rast v Iraku.

Prizadevanja EU za podporo stabilizaciji bi morala še naprej vključevati močno podporo prizadevanjem v okviru zmanjševanja ogroženosti zaradi eksplozivov (odstranitev min presenečenja in eksplozivov, ki so že povzročili smrt vračajočih se civilistov), kar je glede na razširjeno kontaminacijo nujen predpogoj za mnoge druge dejavnosti v zvezi s stabilizacijo.

EU bo nadaljevala koordinacijo podskupine za zmanjševanje ogroženosti zaradi eksplozivov znotraj delovne skupine za stabilizacijo v okviru svetovne koalicije za boj proti Daišu, pri čemer ta podskupina izvaja nov kombiniran pristop, ki celovito črpa iz vseh nacionalnih in mednarodnih virov in zmogljivosti v okviru zmanjševanja ogroženosti zaradi eksplozivov, ki so na voljo v Iraku.

EU bi morala poleg tega pod okriljem iraške vlade in ob podpori svetovne koalicije za boj proti Daišu in ZN ter drugih ustreznih kanalov zagotoviti finančno pomoč na spodaj navedenih področjih ter bi morala vztrajati pri polnem sodelovanju žensk in mladih pri naslednjih ukrepih:

- a) ponovni vzpostavitvi ključnih javnih storitev (npr. oskrbe z električno energijo, vodo, sanitarnih storitev, zdravstvenega varstva, vključno z ukrepi za čiščenje onesnaženih lokacij) ter osnovne lahke infrastrukture;
- b) podpori možnostim za preživljanje, ki bi bile vir dohodkov za gospodinjstva, ki se vračajo, in podpori za oživitev gospodarstva;
- c) krepitvi zmogljivosti lokalne uprave, vzpostavitvi učinkovitega upravljanja in sodelovanja skupnosti;
- d) spravi skupnosti: bistvenega pomena je, da podpora pri stabilizaciji vključuje posebej ranljive osebe. Zato bo ključnega pomena učinkovitejša in pregledna pomoč na podlagi prenove trenutnih sistemov socialnega varstva.

4.3 Prestrukturiranje sektorja civilne varnosti in temu namenjena podpora, tudi pri boju proti terorizmu

Temeljita reforma iraških sektorjev civilne in vojaške varnosti bo ključnega pomena za dolgoročno stabilnost. EU se bo na tem področju osredotočila na zagotavljanje podpore sektorju civilne varnosti, pri čemer bo črpala iz zmogljivosti več držav članic. Da bi si povrnila zaupanje svojih državljanov, bo morala iraška vlada dokazati, da lahko zagotovi varnost in vladavino prava z zaupanja vrednimi, rednimi civilnimi varnostnimi silami, ki spoštujejo človekove pravice, upoštevajo potrebe državljanov in so edine pooblaščenice za zagotavljanje varnosti.

V zvezi z navedenim in v odgovor na zahtevo iraških organov po podpori pri reformi varnostnega sektorja je EU novembra 2017 v Irak napotila **svetovalno misijo Evropske unije za podporo reformi civilnega varnostnega sektorja (EUAM Iraq)**¹¹, da bi iraškemu organom pomagala okrepiti državne institucije in upravljanje v skladu z nacionalno varnostno strategijo Iraka. Ta misija skupne varnostne in obrambne politike EU bo EU omogočila, da zagotovi strateško politično svetovanje uradu svetovalca za nacionalno varnost in notranjemu ministrstvu ter oceni možnost nadaljnega širšega sodelovanja. Strateško svetovanje bi bilo treba zagotoviti v zvezi s splošno varnostno politiko, bojem proti terorizmu in organiziranemu kriminalu, preprečevanjem nasilnega ekstremizma in institucionalnimi reformami. Prav tako

¹¹ Sklep Sveta (SZVP) 2017/1869 z dne 16. oktobra 2017.

bo spodbujalo tesnejše sodelovanje med mednarodno skupnostjo in ustreznimi iraškimi organi pri izvajanju celovite reforme iraškega varnostnega sektorja. Misija bo torej tesno sodelovala z iraškimi organi, institucijami EU in državami članicami ter drugimi partnerji, vključno z ZN (med drugim s Programom Združenih narodov za razvoj (UNDP) in Misijo Združenih narodov za pomoč Iraku (UNAMI)), svetovno koalicijo za boj proti Daišu in organizacijo NATO z namenom določitve jasne razmejitve med podporo vojaškemu in civilnemu sektorju. Obravnavanje potreb nekdanjih bojnikov bo moralo biti sestavni del reforme, ker predstavlja ključno vprašanje pri stabilizaciji države. Navedeno je mogoče doseči tako, da se jim zagotovijo možnosti za izobraževanje in zaposlitev ter omogoči reintegracija v mirno družbo.

EU bi morala poleg tega še naprej zagotavljati trajno podporo širšim prizadevanjem svetovne koalicije proti Daišu ter ZN za preprečevanje terorizma, ki imajo neposreden učinek na boj proti nasilnemu ekstremizmu v Iraku. Prizadevati bi si morala za krepitev zmogljivosti Iraka pri obravnavanju terorističnih groženj, in sicer prek dialoga o vprašanih preprečevanja terorizma in ukrepih za preprečevanje nasilnega ekstremizma, ki bi lahko privedel do zagotavljanja nadaljnje tehnične podpore in svetovanja. V tesnem sodelovanju z EU bi bilo treba prednostno obravnavati vprašanje uvrstitve Iraka na seznam tretjih držav z visokim tveganjem, ki imajo strateške pomanjkljivosti na področju preprečevanja pranja denarja / preprečevanja financiranja terorizma, kamor sta Irak uvrstili tako EU kot tudi Projektna skupina za finančno ukrepanje (FATF).

4.4 Politična reforma, izboljšano upravljanje, človekove pravice in sprava

Temeljni cilj politik EU v Iraku je podpora iraški vladi pri izvajanju politične reforme, ki bo privedla do večje **politične vključenosti in trajnega procesa sprave**.

Napredek pri reformah, ki je v skladu s programoma reform iraške vlade iz leta 2014 in 2015, je ključen. Reforme bi se morale osredotočiti na izboljšanje demokratičnega političnega upravljanja, vključenost, spoštovanje človekovih pravic, enakopravno državljanstvo, pošteno razdelitev virov in boj proti korupciji ter so ključne pri kakršnem koli poskusu stabilizacije države, spodbujanju miru in ustvarjanju blaginje za vse Iračane. Doslej so reforme potekale počasi. Vendar pa se kažejo spodbudni znaki, da se v iraški javnosti in civilni družbi oblikuje nov zagon za podporo reformam, kar se odraža v javnih demonstracijah in spletnih kampanjah, ki so potekale celo takrat, ko se je država spopadala z Daišem. Iraška vlada, ki jo je okrepila zmaga nad Daišem in ohranitev ozemeljske celovitosti Iraka, bi morala izkoristiti to priložnost za okrepitev svojih prizadevanj in delovanje na področju sprave v obdobju po konfliktih.

EU bi morala še naprej zagotavljati podporo pobudam za spravo, če je to primerno, v sodelovanju z Misijo Združenih narodov za pomoč Iraku. V zvezi s tem bi moral biti temeljni cilj EU podpora mediaciji in dialogu, ki ne bi potekala samo na nacionalni, ampak tudi na lokalni in regionalni ravni. Če bi prizadevanja za reforme in spravo zvezne vlade pokazala zadovoljiv napredek, bi morala biti EU pripravljena vlagati v ciljno usmerjeno podporo dobremu upravljanju, namenjeno iraškim državnim institucijam, ki so reprezentativne, vključujoče in odražajo skupno iraško identiteto ter ne uveljavljajo ozkoglednih sektaških

interesov. Taka institucionalna podpora bi bila ključno dopolnilo k vladnim reformam in prizadevanjem za spravo, ki so usmerjeni v iste cilje, s čimer bi ti postali bolj trajnostni. EU je prav tako pripravljena zagotoviti podporo političnim reformam in volilnemu postopku, ki bi potekal v skladu z mednarodnimi standardi in zavezami, ter nujnim ustreznim ukrepom za **podporo organizacijam civilne družbe**. Polna vključenost akterjev civilne družbe je ključnega pomena za uspeh procesa reform. Posebno pozornost bi bilo treba posvetiti tudi **primernemu zastopanju žensk, mladih ter pripadnikov manjšin** prek ustreznih platform za njihovo vključevanje.

Izziv, povezan s stabilizacijo in ponovno vzpostavitvijo civilnih varnostnih struktur in struktur civilnega upravljanja na osvobojenih območjih, poraja vprašanja o prihodnjih odnosih med zveznimi organi in gubernati, zlasti kar zadeva nadzor varnostnih sil, vire in vzpostavitev reprezentativne in učinkovite lokalne uprave. EU je pripravljena na podporo kakršnim koli ukrepom za decentralizacijo ali dekoncentracijo, ki bi jih Irak želel uvesti znotraj zveznega ustavnega okvira, če bodo sestavni del obsežnejših reform. Prav tako je pripravljena lokalnim organom, ki se soočajo z izzivom stabilizacije, zagotoviti okrepitev zmogljivosti za civilno upravljanje. Navedena podpora bi temeljila na načrtu, ki bi ga pripravila iraška vlada.

4.5 Reševanje sporov med zvezno vlado in regionalno vlado v Kurdistanu s pomočjo konstruktivnega dialoga

Uspeh vojaške kampanje v Mosulu je mogoče pripisati zlasti dobremu sodelovanju in enotnim ciljem zvezne vlade in regionalne vlade v Kurdistanu. Te dobre odnose je na preizkušnjo postavila enostranska odločitev regije Kurdistan za referendum o neodvisnosti. EU bi morala v celoti ostati zavezana enotnosti Iraka in bi morala spodbujati obe strani, da obudita duh sodelovanja z namenom krepitve zveznega reda Iraka in obravnave točk, ki so že dolgo sporne in so poslabšale odnose. To bi moralo vključevati reševanje sporov v zvezi z nafto in delitvijo prihodkov ter dogovor o spornih mejnih območjih, in sicer v okviru procesa konstruktivnega dialoga med zvezno vlado in regionalno vlado v Kurdistanu, ki bi temeljil na iraški ustavi ter ustreznih odgovornostih in pristojnostih obeh strani. EU meni, da je **trajnostni dialog o vseh nerešenih vprašanjih** ključnega pomena za iskanje rešitev, ki izpolnjujejo ustavne zahteve ter oblikujejo stabilne odnose, s katerimi sta zadovoljni obe strani.

4.6 Gospodarske in finančne reforme ter trgovina

EU podpira namere iraške vlade v zvezi z gospodarskimi reformami, zlasti njen cilj, ki vključuje zmanjšanje subvencioniranja in naložb v osnovna sredstva ob ohranjanju izdatkov za socialno zaščito in izboljšanju proračunske preglednosti in monetarne stabilnosti. Tekoči aranžma SBA pri Mednarodnem denarnem skladu je ključnega pomena za povrnitev makroekonomske stabilnosti Iraka (tj. ohranjanje vezane valute, zmanjšanje fiskalnega primanjkljaja, nadzorovanje stopnje dolga, plačevanje zaostalih plačil mednarodnim naftnim podjetjem, prestrukturiranje bank v državni lasti itd.)

Vlada mora začeti odločno izvajati reforme, saj doslej nujne fiskalne reforme in zmanjšanje fiskalnega deficita na trajnostno raven še niso bili uresničeni. Za uspešno nadaljevanje

mednarodne podpore, vključno s programom Mednarodnega denarnega sklada, je bistvena verodostojnejša zaveza iraške vlade fiskalnim reformam in reformam upravljanja v sodelovanju z mednarodnimi finančnimi institucijami. Potrebna bo učinkovitejša uporaba znatnih prihodkov od nafte in plina ter mobilizacija prihodkov, ki ne temeljijo na nafti, za doseganje fiskalne vzdržnosti, ekonomskega razvoja, ki bo ustvaril delovna mesta za mlado prebivalstvo v državi, kar je ena najboljših obramb pred mikavnostjo teroristične ideologije, ter za namene obnove. Strukturne reforme so ključnega pomena za izboljšanje poslovnega okolja v Iraku in za ponovno vzpostavitev storitev javnih služb, zlasti v sektorju električne energije. Tekoče reforme, ki jih podpirata EU in Svetovna banka, zlasti na področju dobrega upravljanja, modernizacije sistemov upravljanja javnih financ, reform podjetij v državni lasti in reform v sektorju električne energije, so za Irak strateškega pomena, če želi s svojo ekstraktivno industrijo in neizkoriščenimi viri obnovljive energije zagotoviti koristi celotnemu prebivalstvu.

EU bi morala dati na voljo svoje strokovno znanje in izkušnje, da bi podprla te gospodarske reforme v Iraku, pri čemer bi uporabila več orodij, ki so ji na voljo, vključno s sporazumom o partnerstvu in sodelovanju med EU in Irakom. V prvi fazi bo poudarek na izboljšanju upravljanja javnih financ v tesnem sodelovanju z Mednarodnim denarnim skladom in Svetovno banko.

Na tesnejše trgovinske vezi z Irakom EU gleda kot na pomemben del obnove in razvoja Iraka. Za dvostransko trgovino med obema gospodarstvoma obstaja znaten potencial. Naložbe iz EU bi zelo ugodno vplivale na razvoj Iraka. Zato bi morala EU še naprej podpirati pristop Iraka k Svetovni trgovinski organizaciji (STO) ter spodbujati Irak, da zaprosi za pomoč Svetovne banke (program podpore za olajševanje trgovine) in s tem spodbudi svojo integracijo v svetovno gospodarstvo.

4.7 Podpora za učinkovit in neodvisen pravosodni sistem ter tranzicijsko pravičnost

EU bi morala podpreti vlado pri razvoju neodvisnega in učinkovitega pravosodnega sistema, ki spoštuje demokratične vrednote, načela dobrega upravljanja, vladavino prava ter mednarodne norme in standarde glede človekovih pravic. Ključnega pomena je, da se revidirajo kazenski sistem in pravni pogoji za pridržanje, zlasti za posameznike, ki so bili pridržani za namene preverjanja, v skladu z nacionalno in mednarodno zakonodajo ter standardi, ki zagotavljajo humane razmere med pridržanjem. Neuspešno reševanje teh težav bi ogrozilo prizadevanja za stabilizacijo in spravo.

Nezaslišani zločini Daiša so žrtvam in njihovim družinam povzročili neizmerno trpljenje. Poglavitnega pomena je, da prizadevanja za spravo vključujejo proces, ki bo privedel do pregona odgovornih za te zločine, zagotovil, da bo pravici zadoščeno ter da bodo krivice, storjene žrtvam, popravljene; poleg tega bi moral biti vključen v **širši proces tranzicijske pravičnosti**, ki zagotavlja prevzem odgovornosti za vse kršitve človekovih pravic ter zlorabe, ki so bile zagrešene v okviru konflikta. EU bi morala prav tako podpreti mednarodna prizadevanja za preprečevanje nedovoljene trgovine s kulturnimi dobrinami ter obnovo in ohranitev iraške kulturne dediščine.

Iraška vlada se je v skladu z Resolucijo Varnostnega sveta ZN 2379(2017) strinjala, da bo Daiš moral odgovarjati za dejanja v Iraku. Skupina ZN bo napotena v Irak, da zbere, ohrani ter shrani dokaze v zvezi z dejanji, ki bi lahko bila spoznana za vojne zločine, zločine proti človeštvu in genocid, zagrešenimi s strani terorističnih skupin v Iraku, pri čemer bo delovala ob popolnem spoštovanju suverenosti Iraka in njegove pristojnosti za zločine, zagrešene na njegovem ozemlju. EU je v zvezi s tem pripravljena podpreti prizadevanja iraške vlade in je že sprejela ukrepe za spodbujanje sodelovanja, ki bi temeljilo na skupnih interesih Iraka in EU na tem področju. Ob upoštevanju dejstva, da ima delež tujih bojnikov, ki so se pridružili Daišu, izvor v državah članicah EU, je preiskava in pregon njihovih zločinov v okviru neodvisnih kazenskih postopkov, pri katerih se upošteva dolžno pravno postopanje, ki je skladno z mednarodnim pravom, prav tako prednostna naloga EU. Cilji EU v zvezi s tem so tesno povezani s cilji pariškega akcijskega načrta¹² in madridskimi prednostnimi nalogami za ukrepanje¹³, ki se nanašajo na odgovornost za zločine Daiša.

4.8 Podpora za vključujoče, pravično in kakovostno izobraževanje

Nedavna kriza je povzročila hude motnje v iraškem izobraževalnem sistemu, in sicer je po ocenah šolanje opustilo 3,5 milijona otrok. Nujno je treba usposobiti učitelje, povečati število šolskih zgradb ter odpraviti ovire, s katerimi se otroci soočajo pri dostopu do izobrazbe, da se **prepreči pojav „izgubljene generacije“**. EU bi morala povečati podporo za osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje, ki bi bila usmerjena v izobraževalno reformo, ponovno vzpostavitev nacionalnih učnih načrtov na osvobojenih območjih in dostop do izobraževanja za razseljene otroke in tiste, ki živijo na podeželju. Prav tako bi morala še naprej podpirati možnosti za pridobitev visoke izobrazbe za vse ljudi, še zlasti pa za razseljene osebe in begunce. Pri izvajanju teh ukrepov bi morala biti za EU pomembna prednostna naloga, da se dekletom, vključno s tistimi, ki so bila doslej izključena, omogoči čim boljši dostop do izobraževanja na vseh ravneh.

Ob upoštevanju celotnega potenciala izobraževanja kot gonila razvoja, bi morala EU podpreti Irak pri prenovi politike in upravljanja v tem sektorju, da bi se ustvarile spodbudne razmere za učenje, okrepile zmogljivosti vzgojiteljev in učiteljev ter mlade opolnomočilo s pobudami pod vodstvom lokalnih skupnosti. Vse to bi moralo potekati vzporedno z vzpostavitvijo trajnostnega sistema za varstvo otrok v sklopu izboljšane upravljanja države. Zelo pomembna so tudi prizadevanja za krepitev iraških akademskih institucij, zlasti univerz in raziskovalnih centrov, ki so bili nekoč med najboljšimi v regiji, in njim namenjeno podporo.

4.9 Upravljanje migracij

Pogovori o migracijah z Irakom potekajo že več let v okviru regionalnega procesa iz Budimpešte. Svet EU za zunanje zadeve, ki se je sestal junija 2017, je ponovno potrdil, da EU ostaja odločno zavezana podpori Iraku pri njegovem okrevanju, zlasti prek izvajanja sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med EU in Irakom, ki zajema sodelovanje pri vseh

¹² <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/country-files/north-africa-and-middle-east/events/article/the-paris-action-plan-09-08-2015>

¹³ http://www.exteriores.gob.es/Portal/es/SalaDePrensa/ElMinisterioInforma/Documents/20170524_MADRID%20PRIORITIES%20FINAL.pdf

vidikih migracij, ter je pozval Irak k nadaljnemu sodelovanju pri olajševanju vračanja Iračanov v domovino.

EU si prizadeva razviti **prilagojen pristop k upravljanju migracij**, ki bi koristil tako EU kot tudi Iraku, pri čemer izhaja iz tehničnega obiska predstavnikov EU v Iraku decembra 2017. Sodelovanje bo temeljilo na oceni posebnih potreb, opravljeni ob medsebojnem posvetovanju obeh strani. Osredotočilo se bo na prednostna področja, kot so okrepljeno sodelovanje pri ponovnem sprejemu iraških migrantov brez urejenega statusa iz EU ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic in mednarodnih standardov, zagotavljanje pomoči pri krepitvi povezave med migracijami in razvojem, organizacija informacijskih kampanj o tveganjih v zvezi z nedovoljenimi migracijami ter boj proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi. Obe strani sta se strinjali, da bosta ponovno sprejeli svoje migrante brez urejenega statusa, vključno s tistimi, ki bi se želeli vrniti prostovoljno.

5. Izvajanje in mednarodno sodelovanje

Pri izvajanju politik in ukrepov iz te strategije bi morala **EU tesno sodelovati z iraško vlado**, da se podrobno opredelijo potrebe in določijo prednostne naloge. Za uspešno izvedbo predlaganih ukrepov bosta izjemno pomembna tesno sodelovanje in porazdelitev nalog med državami članicami, ZN, svetovno koalicijo proti Daišu, Mednarodnim denarnim skladom, Svetovno banko ter drugimi regionalnimi in mednarodnimi partnerji. Popolna uporaba mehanizmov, vzpostavljenih v okviru sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med EU in Irakom, bo omogočila EU, da spremlja napredek in postopoma poglobi svoje vezi z Irakom. EU bo poskrbela, da bodo ženske, mladi in iraška civilna družba, kadar koli bo to mogoče, vključeni v izvajanje te strategije ter ukrepov politike in procesov, ki so opisani v njej.

Finančna sredstva v okviru razpoložljivosti znotraj proračuna EU, namenjena izvajanju predlaganih ukrepov, so načrtovana znotraj razvojnega sodelovanja. Na voljo bi lahko bila tudi finančna sredstva iz naslova humanitarne pomoči in drugih instrumentov za zunanje financiranje znotraj tekočega sedemletnega cikla EU za finančno načrtovanje, ki se konča leta 2020.

EU bo skupaj s prispevajočimi državami članicami preučila možnosti za razširitev portfelja regionalnega skrbniškega sklada EU („sklada Madad“) v Iraku, ki zajema področja med humanitarno pomočjo in dolgoročnejšo razvojno pomočjo.

EU bo prav tako še naprej spodbujala in financirala udeležbo iraških zasebnih in javnih subjektov pri programu EU za raziskave in inovacije Obzorje 2020.

Ključni dejavniki pri hitrosti in uspehu izvajanja te strategije so položaj v samem Iraku ter pripravljenost in sposobnost iraške vlade in Iračanov, da izvedejo potrebne reforme. Dejanski razvoj dogodkov na terenu, zlasti varnostne razmere, politična stabilnost, izvajanje reform ter napredek pri nacionalni spravi, bi lahko povzročili prilagoditve politik in instrumentov, ki jih EU izvaja v Iraku. **Raven podpore, ki jo EU zagotavlja Iraku, bi morala biti povezana z**

zavezo te države reformam, njenim spoštovanjem demokratičnih načel, zagotavljanjem vključenosti, neuporabo nasilja ter dajanjem prednosti civilnim državnim institucijam na področju upravljanja varnosti in političnega upravljanja.

Pristop, ki ga bodo zavzele sosede Iraka, bo ključen odločilni dejavnik pri stabilizaciji države, uspehu nacionalnega procesa sprave in prizadevanjih za obnovo. EU bi morala zato o tem razpravljati s partnericami v regiji in tako okrepiti svoje sporočilo, da bi konstruktivni pristop sosednjih držav Iraka in njihova podpora Iračanom in iraški vladi koristila ne samo Iraku, ampak tudi stabilnosti celotne regije.

Da bi pripomogla k utrditvi regionalnega in mednarodnega sodelovanja v podporo Iraku, namerava EU v februarju 2018 skupaj z iraško vlado, Kuvajtom, Združenimi narodi, Svetovno banko in drugimi partnerji sopsedsedovati **Konferenci o obnovi in razvoju Iraka**. Konferenco bo gostil Kuvajt, udeležili pa se je bodo vsi ključni donatorji ter države v sosedstvu Iraka.

EU načrtuje pregled te strategije po dveh letih, da se oceni učinek ukrepov, opisanih v njej, in se po potrebi opravijo prilagoditve. Vključena bi morala biti tudi ocena o tem, kako glavne zainteresirane strani v Iraku dojemajo politike EU, da se zagotovi nujna in trajna pritegnitev lokalnega prebivalstva in iraške vlade k sodelovanju z EU.